

بررسی جدیدترین نسخه رتبه بندی کیو.اس
نشان از کاهش تدریجی سلطه علمی آمریکا دارد

پای دانشگاه آزاد به QS باز شد

ابوالفضل مفاهری
دبیر گروه دانشگاه

کیو.اس یکی از رتبه‌بندی‌های شناخته‌شده و مطرح جهانی است که هر سال توسط شرکت بریتانیایی اکاکارلی سیموندز اجرا و عملکرد صدها موسسه و مرکز آموزش عالی در جهان را مورد بررسی قرار می‌دهد. در آخرین نسخه رتبه‌بندی جهانی QS، ۱۵۰۱ موسسه از ۱۰۶ کشور مختلف جهان حضور دارند که سه کشور نسبت به سال قبل اضافه شدند. در سال ۲۰۲۶، ۱۱۲ موسسه جدید در این رتبه‌بندی اضافه شدند. از ۱۵۰۱ موسسه رتبه‌بندی شد، ۴۷۸ موسسه و دانشگاه ارتقا را تجربه کردند و ۵۷۳ دانشگاه با افت رتبه مواجه شدند.

۵ محور اصلی رتبه‌بندی کیو.اس

رتبه‌بندی QS، ۵ محور اصلی با اصطلاحات لنسز را برای ارزیابی فعالیت دانشگاه‌ها مورد استفاده قرار می‌دهد. پژوهش و اکتشاف که کیفیت، حجم پژوهش و همچنین اعتبار علمی موسسه در میان جامعه دانشگاهی را می‌سنجد. اشتغال‌پذیری و خروجی‌ها که میزان آمادگی دانش آموختگان برای ورود به بازار کار، ارتباط موسسه با صنعت و شهرت آن در خارج از فضای آکادمیک را بررسی می‌کند. تجربه یادگیری که محیط کلی یادگیری را در یک موسسه آموزش عالی از طریق سطح حمایت آموزشی برای دانشجویان، صرف‌نظر از پیشینه اجتماعی-اقتصادی آنها، منعکس می‌کند. تعاملات جهانی که میزان بین‌المللی بودن دانشگاه را در زمینه دانشجویان، کارکنان و ارتباطات پژوهشی فرامرزی اندازه‌گیری می‌کند. و پایداری که با در نظر گرفتن شاخص‌هایی اثرات و پروژه‌های محیط‌زیستی، اجتماعی و حکمرانی را بررسی می‌کند. جزئیات سهم هریک از این محورها ی اصلی و شاخص‌ها را در جدول مشاهده می‌کنید.

کدام کشورها عملکرد بهتری داشتند؟

آمریکا همچنان با ۱۹۲ موسسه و مجموعه، بیشترین دانشگاه را در میان کشورهای حاضر در رتبه‌بندی ۲۰۲۶ کیو.اس دارد. از میان ۱۰۰ موسسه برتر، ۱۱ موسسه آمریکایی خود را بهبود بخشیده‌اند. شرق آسیا، پس از آمریکای شمالی با ۲۰۰ دانشگاه، بیشترین تعداد موسسات رتبه‌بندی‌شده را دارد. چین نیز با ۷۲ موسسه رتبه‌بندی‌شده، سومین مکان و منطقه از نظر تعداد دانشگاه‌های این رتبه‌بندی محسوب می‌شود. چین با پیوستن به آمریکا، بریتانیا، سنگاپور و استرالیا، یکی از پنج کشوری است که دست‌کم دو دانشگاه در میان ۲۰ دانشگاه برتر جهان دارد. این کشور موفق شده است تعداد دانشگاه‌های خود در میان ۱۰۰ (۵ دانشگاه)، ۲۰۰ (۹ دانشگاه) و ۵۰۰ (۳۳ دانشگاه) دانشگاه برتر جهان را حفظ کند و دو دانشگاه دیگر نیز به جمع ۱۰۰ دانشگاه برتر اضافه کرده است.

هندی‌ها؛ پدیدآورنده رتبه‌بندی ۲۰۲۶

بررسی عملکرد کشورها نشان می‌دهد ۴۱ درصد از موسسات آموزش عالی هند رتبه خود را بهبود داده‌اند، در حالی که تنها ۲۰ درصد با افت رتبه مواجه بوده‌اند. با اینکه کشورهای چین و آلمان درصد بالاتری از موسسات با ارتقای رتبه دارند، اما هم‌زمان درصد بیشتری نیز دچار افت رتبه شده‌اند. همین موضوع نیز عملکرد هند را به‌طور خاص برجسته و تحسین‌برانگیز می‌سازد. هندی‌ها با ۵۰ موسسه تازه‌وارد، بیشترین تعداد ورودی جدید به رتبه‌بندی را دارند. از میان ۹ موسسه هنگ‌کنگی، ۵ موسسه در میان ۱۰۰ دانشگاه برتر قرار دارند و ۴ موسسه نیز ارتقای رتبه داشته‌اند. در امارات متحده عربی، تمام موسساتی که رتبه‌شان بهبود یافته، بیش از ۵ پله صعود داشته‌اند.

در جنوب شرق آسیا، کشورهای مالزی، تایوان و تایلند شاهد بهبود رتبه‌بیش از ۵۰ درصد از دانشگاه‌های خود بوده‌اند و چند موسسه موفق به ثبت دستاوردهای قابل توجهی شده‌اند. از جمله دانشگاه Sunway مالزی که بزرگ‌ترین جهش رتبه را داشته است. همچنین، موسساتی مانند موسسه فناوری هند در مدرس (IIT Madras)، دانشگاه اندونزی (Universitas Indonesia)، دانشگاه ملی تسینگ‌هوا (National Tsing Hua University) و دانشگاه ملی پانگ مینگ چیائو تونگ (National Yang Ming Chiao Tung University) نیز برای نخستین‌بار وارد جمع ۲۰۰ دانشگاه برتر جهان شده‌اند. بررسی عملکرد موسسات آموزش عالی در بستر رتبه‌بندی کیو.اس نشان می‌دهد دانشگاه‌های منطقه آسیای شرقی به‌پیش‌ترین شرف‌را از طریق شاخص‌های پژوهشی دنبال می‌کردند؛ اکنون به‌طور فزاینده‌ای رقیب دانشگاه‌های غربی در جذب دانشجویان بین‌المللی شده‌اند. هنگ‌کنگ با رزترین نمونه در این زمینه است؛ جایی که چندین موسسه در شاخص نسبت دانشجویان بین‌المللی از بیشترین میزان بهبود برخوردار شده‌اند و در مجموع پنج موسسه این منطقه در میان ۱۰۰ دانشگاه برتر جهان قرار گرفته‌اند.

وضعیت همسایگان ایران در کیو.اس ۲۰۲۶

دانشگاه‌های همسایه ما نیز عملکردی چشمگیر داشته‌اند؛ به‌ویژه در شاخص‌هایی چون استنادها به ازای عضو هیئت علمی، شهرت در میان کارفرمایان و تعهد به پایداری. امارات متحده عربی سومین کشور برتر از نظر درصد موسسات با بهبود رتبه در جهان است و جالب آنکه تمام این بهبودها بیش از پنج پله بوده‌اند. این کشور همچنین دارای دو مورد از پنج جهش بزرگ رتبه‌ای در سطح جهانی است. در عربستان سعودی، دانشگاه نفت و معادن ملک فهد (KFUPM) بیشترین پیشرفت را در میان ۱۰۰ دانشگاه برتر داشته و دانشگاه ملک سعود نیز بیشترین جهش رتبه‌ای را در میان ۲۰۰ دانشگاه برتر کسب کرده است. در مجموع، ۳۲ درصد از موسسات آموزش عالی عربستان، حداقل پنج پله صعود کرده‌اند. عربستانی‌ها نخستین بار موفق شده‌اند یک دانشگاه در میان ۱۰۰ دانشگاه برتر جهان داشته باشند. اندونزی برای اولین بار وارد جمع ۲۰۰ دانشگاه برتر شده، امارات متحده عربی نیز بار دیگر به جمع ۲۰۰ دانشگاه برتر بازگشته است.

کدام دانشگاه‌ها عملکرد بهتری داشتند؟

دانشگاه Sunway مالزی بیشترین پیشرفت را داشته و با جهشی ۱۲۹ پله‌ای، بیشترین ارتقای رتبه را در میان تمام موسسات کسب کرده است. این دانشگاه

QS وزن هر لنز و شاخص در رتبه‌بندی وزن‌ها به صورت سلاله بازبینی می‌شوند			
لنز عملکردی (Lens)	وزن لنز	شاخص (Indicator)	وزن شاخص
پژوهش و اکتشاف	۵۰ درصد	شهرت علمی (Academic Reputation)	۳۰ درصد
		تعداد ارجاعات به ازای هر عضو هیئت علمی (Citations per Faculty)	۲۰ درصد
اشتغال‌پذیری و خروجی‌ها	۲۰ درصد	شهرت نزد کارفرمایان (Employer Reputation)	۱۵ درصد
		نتایج اشتغال فارغ‌التحصیلان (Employment Outcomes)	۵ درصد
تجربه یادگیری	۱۰ درصد	نسبت اعضای هیئت علمی به دانشجو (Faculty Student Ratio)	۱۰ درصد
تعاملات جهانی	۱۵ درصد	نسبت اعضای هیئت علمی بین‌المللی (International Faculty Ratio)	۵ درصد
		شبکه پژوهشی بین‌المللی (International Research Network)	۵ درصد
		تنوع دانشجویان بین‌المللی (International Student Diversity)	۰ درصد
		نسبت دانشجویان بین‌المللی (International Student Ratio)	۵ درصد
پایداری	۵ درصد	شاخص پایداری (Sustainability)	۵ درصد

Q.S دانشگاه‌های برتر جهان در رتبه‌بندی ۲۰۲۶				
رتبه ۲۰۲۶	نام	رتبه ۲۰۲۵	کشور	امتیاز
۱	مؤسسه فناوری ماساچوست (MIT)	۱	آمریکا	۱۰۰
۲	کالج سلطنتی لندن	۲	انگلیس	۹۹٫۴
۳	دانشگاه استنفورد	۶	آمریکا	۹۸٫۹
۴	دانشگاه آکسفورد	۳	انگلیس	۹۷٫۹
۵	دانشگاه هاروارد	۴	آمریکا	۹۷٫۷
۶	دانشگاه کمبریج	۵	انگلیس	۹۷٫۲
۷	دانشگاه ETH زوریخ	۷	سوئیس	۹۶٫۷
۸	دانشگاه ملی سنگاپور (NUS)	۸	سنگاپور	۹۵٫۹
۹	کالج دانشگاهی لندن (UCL)	۹	انگلیس	۹۵٫۸
۱۰	مؤسسه فناوری کالیفرنیا (Caltech)	۱۰	آمریکا	۹۴٫۳
۱۱	دانشگاه هنگ‌کنگ	۱۷	هنگ‌کنگ	۹۴٫۲
۱۲	دانشگاه فناوری نانیانگ سنگاپور	۱۵	سنگاپور	۹۳٫۷
۱۳	دانشگاه شیکاگو	۲۱	آمریکا	۹۳
۱۴	دانشگاه پکن	۱۴	چین	۹۲٫۶
۱۵	دانشگاه پنسیلوانیا	۱۱	آمریکا	۹۲٫۵
۱۶	دانشگاه کرنل	۱۶	آمریکا	۹۱٫۶
۱۷	دانشگاه چینخوا	۲۰	چین	۹۱٫۲
۱۷	دانشگاه کالیفرنیا برکلی (UCB)	۱۲	آمریکا	۹۱٫۲
۱۹	دانشگاه ملیبورن	۱۳	استرالیا	۹۰٫۸
۲۰	دانشگاه نیو ساوت ولز	۱۹	استرالیا	۹۰٫۷
۲۱	دانشگاه بیل	۲۳	آمریکا	۹۰٫۴
۲۲	مدرسه پلی‌تکنیک فدرال لوزان	۲۶	سوئیس	۹۰٫۲
۲۲	دانشگاه فنی مونیخ	۲۸	آلمان	۹۰٫۲
۲۴	دانشگاه جانز هاپکینز	۳۲	آمریکا	۸۹٫۷
۲۵	دانشگاه پرینستون	۲۲	آمریکا	۸۹٫۴
۲۵	دانشگاه سیدنی	۱۸	استرالیا	۸۹٫۴
۲۷	دانشگاه مک‌گیل	۲۹	کانادا	۸۸٫۹
۲۸	دانشگاه PSL (پاریس)	۲۴	فرانسه	۸۸٫۶
۲۹	دانشگاه تورنتو	۲۵	کانادا	۸۸٫۵
۳۰	دانشگاه فودان	۳۹	چین	۸۸٫۴

دانشگاه‌های برتر آسیا در رتبه‌بندی Q.S ۲۰۲۶				
رتبه آسیایی	رتبه ۲۰۲۶	رتبه ۲۰۲۵	نام	کشور
۱	۸	۸	دانشگاه ملی سنگاپور (NUS)	سنگاپور
۲	۱۱	۱۷	دانشگاه هنگ‌کنگ	هنگ‌کنگ
۳	۱۲	۱۵	دانشگاه فناوری نانیانگ سنگاپور	سنگاپور
۴	۱۴	۱۴	دانشگاه پکن	چین
۵	۱۷	۲۰	دانشگاه چینخوا	چین
۶	۳۰	۳۹	دانشگاه فودان	چین
۷	۳۲	۳۶	دانشگاه چینی هنگ‌کنگ	هنگ‌کنگ
۸	۳۶	۳۲	دانشگاه توکیو	ژاپن
۹	۳۸	۳۱	دانشگاه ملی سئول	کره جنوبی
۱۰	۴۴	۴۷	دانشگاه علوم و فناوری هنگ‌کنگ	هنگ‌کنگ
۱۱	۴۷	۴۵	دانشگاه جیاو تونگ شانگهای	چین
۱۲	۴۹	۴۷	دانشگاه ژجیانگ	چین
۱۳	۵۰	۵۶	دانشگاه یانسه (Yonsei University)	کره جنوبی
۱۴	۵۴	۵۷	دانشگاه پلی‌تکنیک هنگ‌کنگ	هنگ‌کنگ
۱۵	۵۷	۵۰	دانشگاه کیوتو	ژاپن
۱۶	۵۸	۶۰	دانشگاه مالایا (UM)	مالزی
۱۷	۶۱	۶۷	دانشگاه کره	کره جنوبی
۱۸	۶۳	۶۲	دانشگاه شهری هنگ‌کنگ	هنگ‌کنگ
۱۹	۶۳	۶۸	دانشگاه ملی تایوان (NTU)	تایوان
۲۰	۶۷	۱۰۱	دانشگاه نفت و معادن ملک فهد	عربستان
۲۱	۸۵	۸۴	مؤسسه فناوری توکیو	ژاپن
۲۲	۹۱	۸۶	دانشگاه اوساکا	ژاپن

Q.S وضعیت دانشگاه‌های ایران در رتبه‌بندی ۲۰۲۶				
نام	رتبه ۲۰۲۶	رتبه ۲۰۲۵	میزان تغییر	امتیاز کلی
دانشگاه تهران	۳۲۲	۳۶۸	+۴۶	۴۳٫۳
دانشگاه صنعتی شریف	۳۷۵	۳۴۲	-۳۳	۳۹٫۹
دانشگاه صنعتی امیرکبیر	۴۵۶	۴۰۳	-۵۳	۳۴٫۱
دانشگاه علم و صنعت	۴۹۶	۴۳۶	-۶۰	۳۲٫۴
دانشگاه صنعتی اصفهان	۵۷۱	۴۸۹	-۸۲	۲۹٫۲
دانشگاه تبریز	۵۷۸	۵۵۲	-۲۶	۲۹
دانشگاه شیراز	۷۱۰-۷۰۱	۷۰۰-۶۹۱	-۱۰	-
دانشگاه شهید بهشتی	۷۵۰-۷۴۱	۹۰۰-۸۵۱	+۱۱۰	-
دانشگاه فردوسی مشهد	۱۰۰۰-۹۵۱	۱۰۰۰-۹۵۱	۰	-
دانشگاه اصفهان	۱۲۰۰-۱۰۰۱	-	-	-
دانشگاه آزاد اسلامی	۱۴۰۰-۱۲۰۱	-	-	-